

ПИСАНА ПРИПРЕМА ЗА ЧАС СРПСКОГ ЈЕЗИКА

Школа	ЈУ Средња медицинска школа, Бања Лука
Наставни предмет	Српски језик и књижевност
Професор	Сања Ђурић
Разред и одјељење	I разред (сва усмјерења – медицински, акушерски,зубно – стоматолошки, фармацеутски техничар)
Датум реализације	септембар 2025. године
Наставна тема	Језик и комуникација
Наставна јединица	Невербална комуникација (говор тијела у медицини)
Тип часа	Обрада новог градива
Облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у паровима
Наставне методе	Дијалогска метода, метода демонстрације, анализа визуелних сигнала, симулација невербалних образаца понашања
Наставна средства	Табла, маркер, наставни листићи са описима невербалних ситуација, илустрације/скице говора тијела
Циљ часа	Упознавање ученика са појмом, облицима и значајем невербалне комуникације, те развијање вјештине препознавања, тумачења и свјесне примјене невербалних знакова у свакодневном животу и будућем раду са пацијентима.
Очекивани исходи (Блумова таксономија)	Након овог часа ученик ће бити способан да: 1. Дефинише појам невербалне комуникације и наброји њене основне канале (мимика, гестикулација, проксемика, постоура, додир, парајезик). (Знање)

	2. Објасни улогу невербалних знакова у преношењу емоција и њихов утицај на однос повјерења између здравственог радника и пацијента. (Разумијевање) 3. Промијени и прилагоди сопствени невербални наступ у симулираном сусрету са уплашеним или љутим пацијентом. (Примјена) 4. Анализира несклад између вербалне и невербалне поруке у заједничким вјежбама и изведе закључак о томе којој поруци треба вјеровати. (Анализа)	
Напомена о исходима	Усвајање ових исхода омогућава будућим здравственим радницима да развију сензибилитет за невидљиве емоционалне сигнале пацијената који често не могу или не смију ријечима описати своје стање.	
Кључни појмови	Невербална комуникација, мимика, гестикулација, постоура (држање тијела), проксемика (просторне зоне), тактилна комуникација (додир), парајезик (тоналитет, брзина говора).	
Сегмент	Област / Предмет	Како се остварује на часу
Корелација	Здравствена њега / Неуропсихијатрија	Разумијевање невербалних знакова тешких пацијената; значај терапијског додира и контролисане мимике код депресивних или анксиозних особа.
	Анатомија и физиологија	Повезивање израза лица са мишићима лица (мимични мишићи) и физиолошким реакцијама на стрес (ширење зјеница, знојење).
Међупредметне компетенције	Компетиција за цјеложивотно учење	Континуирано усавршавање вјештина саморегулације, контроле сопствених реакција у стресним радним окружењима.

	Социјална и културолошка свијест	Препознавање и поштовање културолошких разлика у невербалној комуникацији (нпр. избјегавање контакта очима или различито тумачење личне дистанце у различитим културама).
ТОК ЧАСА	Активности наставника	Активности ученика
Уводни дио часа (10 минута)	1. Улази у учионицу, сједа за сто, подупире главу рукама, уздише и тужно/исцрпљено гледа у под. 2. Пита одјељење: „Шта мислите како се данас осјећам?“ Ученици одговарају: „Уморни сте / тужни сте.“ 3. Наставник одједном упућује широк осмијех и каже енергично: „Заправо се осјећам одлично! Али ваше око је одмах препознало моје претходно стање без иједне ријечи. То је снага теме коју данас радимо.“ 4. Записује наслов на таблу: Невербална комуникација.	1. Осматрају наставников изглед, држање и израз лица на самом почетку часа. 2. Доносе закључке о емоционалном стању наставника на основу визуелних сигнала. 3. Уочавају разлику између онога што се изговара и онога што тијело показује. 4. Записују наслов лекције у своје биљежнице.
Главни дио часа (25 минута)	1. Дефинисање канала (10 мин): Наставник кроз табелу представља 5 главних канала невербалне комуникације	1. Схватање теоријских основа: Ученици уносе кључне подјеле у свеске и активно коментаришу примјере за сваки канал.

	и њихов утицај на пацијенте. 2. Интерактивна вјежба „Детектор лажи“ (10 мин): Наставник дијели наставне листиће са кратким описима гдје вербални и невербални канали говоре различите ствари (нпр. пацијент каже: „Не бојим се операције“, али дрхти, стиска руке и гризе усну). Тражи од ученика да уоче несклад. 3. Демонстрација емпатичног додир (5 мин): Наставник објашњава када и како здравствени радник смије користити додир (нпр. благо спуштање руке на раме уплашеног пацијента) као средство подршке.	2. Рад у паровима (Анализа сценарија): Пажљиво анализирају добијене примјере на листићу. Идентификују које невербалне сигнале је пацијент несвјесно послао и како би сестра требало да реагује на њих. 3. Излагање рјешења: Неколико ученика објашњава зашто увек треба вјеровати невербалним знаковима када су они у сукобу са изговореним ријечима.
Завршни дио часа (10 минута)	1. Поставља два кључна питања за брзу провјеру: „Зашто је контакт очима мач са двије оштрице у раду са пацијентима?“ и „У коју просторну зону улазимо када пацијенту мјеримо притисак и како то утиче на њега?“ 2. Задаје домаћи задатак.	1. Одговарају на питања користећи научене термине (интимна зона, професионална дистанца, флексибилност контакта очима). 2. Записују домаћи задатак у свеску.

	3. Похваљује активност ученика.	
--	--	--

Канал комуникације	Шта обухвата?	Како утиче на пацијента?	Златно медицинско правило
1. Мимика (Израз лица)	Покрети очију, обрва, усана; осмијех.	Пацијенти на лицу сестре траже трагове панике, забринутости или гађења (нпр. при превијању ране).	Држите лице мирним, топлим и сигурним. Пацијент не смије уочити гађење или забринутост на вашем лицу.
2. Гестикулација и држање	Покрети руку, климање главом, прекрштене руке, погрбљеност.	Прекрштене руке и погрбљеност шаљу поруку затворености, умора или незаинтересованости.	Сједните или стојте усправно, благо нагнути према пацијенту. Климајте главом док говори како бисте показали да га чујете.
3. Проксемика (Простор)	Просторне удаљености између људи (интимна, лична, социјална, јавна зона).	Пружање њега захтијева улазак у интимну зону пацијента (испод 45 центиметара) што може изазвати нелагодност.	Прије уласка у интимну зону (нпр. мјерење притиска, превијање), најавите шта ћете урадити како бисте смањили анксиозност.
4. Тактилна (Додир)	Стисак руке, тапшање по	Топао и контролисан додир смирује	Додир мора бити професионалан, њежан и увијек уз прећутни или

	рамену, држање за руку.	рад срца и ублажава осјећај усамљености у болници.	јасни пристанак пацијента.
5. Парајезик (Гласовни тонови)	Тоналитет, јачина, брзина говора, уздаси, паузе.	Пребрз говор или висок тон стварају панику и утисак да је здравствени радник у журби.	Говорите тихим, уједначеним, топлим и сигурним тоном. Сачекајте да пацијент заврши своју мисао.

НЕВЕРБАЛНА КОМУНИКАЦИЈА ("Говор тијела")

+-----+

- | - МИМИКА (израз лица - огледало емоција) |
- | - ГЕСТИКУЛАЦИЈА (покрети руку, отворен став) |
- | - ПОСТУРА (држање тијела - сигурност/несигурност) |
- | - ПРОКСЕМИКА (просторне зоне: улазак у интимну зону) |
- | - ТАКТИЛНА КОМУНИКАЦИЈА (емпатичан додир) |
- | - ПАРАЈЕЗИК (јачина и темпо гласа, паузе) |

+-----+

* Када су ријечи и тијело у сукобу, увијек вјерујемо ТИЈЕЛУ!

Домаћи задатак	Посматрајте током једног дана невербалну комуникацију неког од укућана, пријатеља или наставника у школи. Запишите најмање пет невербалних знакова које су они употребили и објасните које су емоције или поруке тиме заправо послали, а да то нису експлицитно изговорили ријечима.
-----------------------	--